

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE**

**IZVJEŠĆE O SUDJELOVANJU ORUŽANIH SNAGA
REPUBLIKE HRVATSKE U OPERACIJI POTPORE
MIRU KFOR NA KOSOVU
OD 1. SIJEČNJA 2012. DO 23. OŽUJKA 2013.**

Zagreb, listopada 2013.

SADRŽAJ

1.	SAŽETAK	3
2.	SIGURNOSNA SITUACIJA	4
3.	STRUKTURA HRVATSKOG KONTINGENTA.....	5
4.	ZADAĆE I AKTIVNOSTI HRVATSKOG KONTINGENTA	6
5.	POSJETI PRIPADNICIMA HRVATSKOG KONTINGENTA	7
6.	LOGISTIČKA POTPORA I ODRŽAVANJE.....	7
7.	ZDRAVSTVENO STANJE	8
8.	IZVANREDNI DOGAĐAJI.....	8
9.	FINANCIRANJE	8
10.	ZAKLJUČAK.....	8

1. SAŽETAK

Mandat operacije potpore miru KFOR na Kosovu (u daljnjem tekstu operacija KFOR) proizlazi iz Rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda (UNSCR 1244) i Vojno-tehničkog sporazuma između NATO-a i Savezne Republike Jugoslavije. Budući da KFOR djeluje pod Poglavljem VII. Povelje Ujedinjenih naroda, ova operacija naziva se još i operacija nametanja mira odnosno operacija potpore miru. Time se ujedno daje i potpora širim međunarodnim naporima za izgradnju mira i stabilnosti u okruženju.

Nakon proglašenja Deklaracije o nezavisnosti Republike Kosovo 17. veljače 2008. Savez je potvrdio ostanak snaga KFOR-a na Kosovu na temelju Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1244. Od lipnja 2008. NATO na Kosovu provodi novu zadaću potpore razvoju profesionalnih i višenacionalnih snaga sigurnosti, KSF (Kosovske snage sigurnosti) koje trenutačno imaju oko 2000 pripadnika (zacrtna brojčana veličina je imati 2500 aktivnih i 800 pričuvnih pripadnika). NATO i KFOR nastavljaju suradnju s UN-om, EU-om, osobito s EULEX-om (European Union Rule of Law Mission in Kosovo) i drugim međunarodnim čimbenicima u potpori razvoja stabilnoga, demokratskoga, višenacionalnoga i mirnoga Kosova.

Na temelju Odluke Hrvatskoga sabora iz srpnja 2008. kontingent Oružanih snaga Republike Hrvatske (HRVCON) čini 20 pripadnika Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane s dva helikoptera Mi-171 Sh, koji u operaciji KFOR sudjeluje od 16. lipnja 2009.

HRVCON je smješten u američkoj bazi Bondsteel, Uroševac/Ferizai i pod izravnim je zapovijedanjem zapovjednika KFOR-a.

Za 2012. godinu Hrvatski sabor donio je Odluku o upućivanju do 25 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske i dva helikoptera Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane. Takva Odluka donesena je i za 2013. godinu.

Tijekom izvještajnog razdoblja Oružane snage Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu Oružane snage) sudjelovale su u operaciji KFOR s 8. kontingentom (23 pripadnika) s 9. kontingentom (21 pripadnik), s 10. kontingentom (19 pripadnika) i s 11. kontingentom (21 pripadnik).

Većina pripadnika HRVCON-a nalazila se u kampu „Bondsteel“ u Uroševcu, dok je stožerno osoblje bilo u kampu „Film City“ kod Prištine.

Sigurnosna situacija tijekom izvještajnog razdoblja bila je relativno nestabilna, a očitovala se u blokadama prometnica prema graničnim prijelazima, kao i raznim prosvjedima uglavnom zbog implementacije Sporazuma o integriranom upravljanju granicama (*Integrated Border Management – IBM*) te podmetanja eksplozivnih naprava s ciljem zastrašivanja.

Od značajnijih događaja izdvajamo posjet tadašnjeg srpskog predsjednika Borisa Tadića manastiru Dečani u siječnju 2012., referendum na sjeveru Kosova, u kojem su se kosovski Srbi izjašnjavali o prihvatanju legalnih institucija Kosova te održavanje predsjedničkih i parlamentarnih izbora u svibnju 2012.

Sastav HRVCON-a sastojao se uglavnom od zrakoplovne komponente s dva helikoptera Mi-171Sh, nacionalnog elementa potpore (NSE) i stožernog osoblja u Zapovjedništvu KFOR-a.

Glavne zadaće i aktivnosti letačkog dijela hrvatskoga kontingenta bile su zračni transport ljudi i roba, logistička potpora vlastitih snaga te sudjelovanje na vježbama s ciljem provedbe obuke i uvježbavanje snaga za suzbijanje nereda i nasilja.

Stožerni časnici u zapovjedništvu KFOR-a obnašali su svoje redovite stožerne dužnosti.

Ministar obrane Republike Hrvatske i načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga su s izaslanstvima tijekom izvještajnog razdoblja bili u posjetu našim kontingentima, kao i visokih dužnosnicima KFOR-a i Kosova.

Logistička potpora i tehničko održavanje bili su na zadovoljavajućoj razini te nije bilo ozbiljnih zdravstvenih problema, kao ni izvanrednih događaja.

Rashodi poslovanja za operaciju KFOR osigurani su u Financijskom planu Ministarstva obrane za 2012. i 2013. godinu, a ukupni rashodi iznosili su 21.730.000,00 kn.

2. SIGURNOSNA SITUACIJA

Situacija na području operacije KFOR tijekom 8. i 9. HRVCON-a bila je nestabilna. Snage KFOR-a su iz sigurnosnih razloga provodile osiguranje administrativnih graničnih prijelaza (GP) te „bypass“ GP, a konvoji EULEX-a i KFOR-a prema GP Brnjak i Jarinje povremeno su nailazili na blokade prometnica.

U siječnju 2012. prilikom dvodnevnog posjeta tadašnjeg srpskog predsjednika Borisa Tadića manastiru Dečani, u povodu obilježavanja pravoslavnoga Božića njegov dolazak pokušavao se spriječiti blokadama prometnica i prosvjedima. U Dečanima je došlo do manjeg sukoba prosvjednika sa snagama Kosovske policije.

U veljači 2012. proveden je referendum na sjeveru Kosova, u kojem su se kosovski Srbi izjašnjavali o prihvatanju legalnih institucija Kosova. Referendum je proveden bez incidenata, a na njemu je odbijeno prihvatanje institucija Kosova.

Značajan događaj za Kosovo bilo je održavanje predsjedničkih i parlamentarnih izbora 6. svibnja 2012. (I. krug) te 20. svibnja 2012. (II. krug). Izbori su protekli mirno i bez značajnijih incidenata.

Tijekom održavanja dva kruga parlamentarnih i predsjedničkih izbora na Kosovu u svibnju 2012. KFOR je povećao prisutnost na cijelom području operacije, a snage su se nalazile u povećanoj spremnosti.

Tijekom mjeseca lipnja i srpnja 2012. KFOR je poduzeo akcije zatvaranja ilegalnih „bypass“ graničnih prijelaza, kao i uklanjanja blokada prometnica u cilju osiguranja slobode kretanja i sigurnog okružja.

Situacija na području operacije KFOR tijekom boravka 10. HRVCON-a bila je relativno mirna iako potencijalno vrlo nestabilna. Snage KFOR-a su iz sigurnosnih razloga nastavile s osiguranjem administrativnih graničnih prijelaza. Konvoji EULEX-a i KFOR-a prema graničnim prijelazima Brnjak i Jarinje povremeno su nailazili na blokade prometnica, ali su bez duljih zadržavanja propuštani prema svojim odredištima.

Situacija na području operacije tijekom 11. HRVCON-a bila je nestabilna. Tijekom izvještajnog razdoblja zabilježeni su brojni prosvjedi kako kosovskih Srba tako i kosovskih Albanaca uglavnom zbog implementacije Sporazuma o integriranom upravljanju granicama (*Integrated Border Management – IBM*), nezadovoljstva ekonomskom situacijom, stanjem korupcije u društvu, ali i razgovorima službenog Beograda i Prištine.

Potkraj izvještajnog razdoblja zabilježeno je i nekoliko slučajeva podmetanja eksplozivnih naprava, uglavnom na sjeveru Kosova s ciljem zastrašivanja lokalnog stanovništva koje surađuje s međunarodnim institucijama koje djeluju u navedenom području.

U rujnu 2012. godine provedena je primopredaja dužnosti Zapovjednika KFOR-a (COMKFOR) između general bojnika Erharda Drewsa i general bojnika Volkera Halbauera.

Dok sigurnosna situacija na sjeveru ne bude stabilna, poruka Glavnog tajnika NATO-a je da NATO neće smanjivati broj postrojbi na Kosovu, koje trenutačno čini 5000 – 6000 pripadnika.

3. STRUKTURA HRVATSKOG KONTINGENTA

Sastav HRVCON-a KFOR-a sastojao se uglavnom od zrakoplovne komponente s dva helikoptera Mi-171Sh, nacionalnog elementa potpore (NSE) i stožernog osoblja u Zapovjedništvu KFOR-a.

Ukupan broj 8. HRVCON-a KFOR-a od 20 pripadnika (18 pripadnika zrakoplovne komponente i dvoje iz Nacionalnog elementa potpore), u studenome 2011. i siječnju 2012. povećan je za još tri pripadnika na pozicijama u Zapovjedništvu KFOR-a.

Od 2. lipnja 2012. sastav 9. HRVCON-a smanjen je za dva pripadnika na pozicijama u Zapovjedništvu KFOR-a, jednog časnika (pomoćnik načelnika Stožera Zapovjedništva KFOR-a za osoblje, logistiku i inženjeriju) i jednog dočasnika (administrativni dočasnik/vozač), koji su završili sudjelovanje u operaciji KFOR, dok je jedan pripadnik na dužnosti zrakoplovnog stožernog časnika u operativnom centru nastavio sudjelovanje u operaciji KFOR do kraja izvještajnog razdoblja.

Nadalje, stožerni časnici u zapovjedništvu KFOR-a bili su na poziciji zrakoplovnog stožernog časnika (zadac praćenja i raščlambe zračnih operacija KFOR-a) te jedan stožerni časnik na poziciji voditelja sekcije za transport (zadac praćenja i pružanja pomoći pri transportu postrojbi u i iz područja operacije, kretanju glavnim rutama opskrbe, kretanju u području graničnih prijelaza te prometu kroz ukrajno/iskrajnu zonu zračne luke).

4. ZADAĆE I AKTIVNOSTI HRVATSKOG KONTINGENTA

Zrakoplovna komponenta bila je izravno podređena zapovjedniku KFOR-a, a zajedno s KTM-om (KFOR TACRES Maneuvre Battalion) Oružanih snaga Portugalske Republike i MSU-om (Multinational Specialized Unit) činila je taktičku pričuvu zapovjednika KFOR-a. Zadaće koje je izvršavala letачka komponenta bile su uglavnom zahtjevi i zapovijedi zapovjedništva KFOR-a, zahtjevi neke od multinacionalnih borbenih skupina (MNBG)¹, prevoženje pripadnika KTM-a i ORF-a (Operational Reserve Forces) te potpora uvježbavanju novih pripadnika snaga za CRC (Croud and Riot Control).

Helikopteri ove sastavnice su značajno sredstvo za KFOR, primarno zbog svoje veličine i mogućnosti prijevoza većeg broja pripadnika, kao i tereta velikih gabarita i težine.

Pripadnici HRVCON-a sudjeluju u operaciji KFOR bez nacionalnih ograničenja po pitanju pravila primjene sile – ROE² (Oružane snage preuzele su NATO ROE za operaciju KFOR), a nemaju ni ograničenja pri raspoređivanju u području operacije. Operativno ograničenje u uporabi HRVCON-a odnosi se na prevoženje uniformiranih i/ili naoružanih pripadnika Kosovskih snaga sigurnosti, policije i carine bez prethodnog nacionalnog odobrenja, izlazak iz područja operacije KFOR bez prethodnog nacionalnog odobrenja, prevoženje podvjesnog tereta u noćnim uvjetima te letenje s uređajima za noćno promatranje.

Prema Operativnom planu operacije, zadaća HRVCON-a je zračni transport ljudi i roba te logistička potpora vlastitih snaga.

Navedene zadaće provedene su kroz VIP transport, transport snaga, izviđanje iz zraka koje obuhvaća i snimanje i izviđanje iz zraka te uvježbavanje snaga, uvježbavanja ulaska i izlaska iz helikoptera, bacanje padobranaca, desantiranje snaga i drugo te certifikacijske i trenajne zadaće posada helikoptera HRVCON-a.

Pripadnici hrvatskoga kontingenta sudjeluju u brojnim vojnim vježbama na području operacije KFOR koje se provode s ciljem obuke i uvježbavanja snaga za suzbijanje mogućih nereda i nasilja te osiguranja sigurnog okružja i slobode kretanja.

Pripadnici kontingenata svakodnevno se nalaze u 4-satnoj pripravnosti, a u izvještajnom razdoblju bili su i u 1-satnoj ili 15-minutnoj pripravnosti za polijetanje s dva helikoptera u cilju provedbe zadaće transporta materijala i ljudstva na krizne točke, a najčešće poradi prosvjeda te blokada prometnica.

Zadaća 9. HRVCON-a tijekom provedbe predsjedničkih i parlamentarnih izbora na području Kosova, koji su se održali 6. svibnja 2012. i 20. svibnja 2012. na 28 izbornih mjesta, u svim enklavama južno od rijeke Ibar u kojima žive kosovski Srbi, bila je transport snaga taktičke pričuve i potpora Zapovjedništvu KFOR-a, zbog čega je naša sastavnica od 5. do 6. lipnja te od 19. do 20. lipnja 2012. bila u povećanoj pripravnosti.

1 Multi National Battle Group

2 Rules of Engagement

Pripravnosti 10. HRVCON-a podizane su za vrijeme saslušanja osumnjičenih na sudu u Mitrovici za kazneno djelo izazivanja nereda 2008. godine, u povodu okupljanja kosovskih Srba u Mitrovici zbog uhićenja osumnjičenog za ubojstvo pripadnika KFOR-a te implementacije IBM sporazuma (Sporazum o integriranom upravljanju granicama).

Pripadnici 11. HRVCON-a sudjelovali su u provedbi vježbe „Sleighride“ (siječanj 2013.), koja je ujedno bila i najobuhvatnija vježba KFOR-a u protekle dvije godine. Cilj vježbe bio je provjeriti sposobnost i unaprijediti kompatibilnost i učinkovitost svih snaga određenih za zadaću taktičke pričuve.

5. POSJETI PRIPADNICIMA HRVATSKOGA KONTINGENTA

Tijekom izvještajnog razdoblja načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga general zbor Drago Lovrić s izaslanstvom je bio u posjetu KFOR-u i pripadnicima HRVCON-a 16. i 17. travnja 2012. gdje je posjetio i vodio razgovore sa zapovjednikom Kosovskih snaga sigurnosti te sa zapovjednikom KFOR-a generalom Erhardom Drewsom u kampu Film City u Prištini. Delegacija je posjetila pripadnike 9. HRVCON-a u kampu Bondsteel te zapovjednika kampa i zapovjednika MNBG-E (Multinational Battle Group – East).

Ministar obrane Republike Hrvatske Ante Kotromanović s izaslanstvom bio je u posjetu KFOR-u i pripadnicima 11. HRVCON-a 12. i 13. prosinca 2012. Ministar obrane je posjetio pripadnike HRVCON-a u kampu Bondsteel u Uroševcu, zapovjedništvo KFOR-a, gdje se sastao sa zapovjednikom KFOR-a. Ministar obrane susreo se i sa zapovjednikom Kosovskih snaga sigurnosti te s ministrom Kosovskih snaga sigurnosti.

6. LOGISTIČKA POTPORA I ODRŽAVANJE

Sustav zrakoplovno-tehničkog održavanja funkcionirao je na zadovoljavajućoj razini (zamjene pričuvnih dijelova po potrebi), uz kvalitetnu suradnju i dostavu zamjenskih sklopova od Zapovjedništva za potporu.

Cjelokupni proces održavanja u terenskim uvjetima funkcionirao je uz potporu zrakoplovne komponente Sjedinjenih Američkih Država kao vodeće nacije (USCON) koja je davala potporu u infrastrukturi, izvorima napajanja, potpori letenju i ostalim službama koje se koriste na heliodromu kampa Bondsteel. Razina održavanja je, u skladu s opremljenosti i mogućnostima i broju tehničara, definirana do razine 50-satnog povremenog pregleda helikoptera Mi-171Sh. Za više razine održavanja predviđeno je upućivanje letjelice u matičnu postrojbu u Republici Hrvatskoj.

7. ZDRAVSTVENO STANJE

Tijekom boravka u području operacije KFOR pripadnici kontingenta nisu imali ozbiljnijih zdravstvenih problema koji bi doveli u pitanje funkcioniranje HRVCON-a KFOR.

Cjelokupna medicinska potpora u operaciji KFOR osigurana je na temelju ugovora, na vrlo kvalitetan način, u potpuno opremljenoj terenskoj bolnici kampa Bondsteel.

8. IZVANREDNI DOGAĐAJI

Sve zadaće pripadnici HRVCON-a u operaciji KFOR izvršavali su pravovremeno i kvalitetno bez izvanrednih događaja te nije bilo pojava kršenja vojne stege ni nedoličnoga vojničkog ponašanja kod pripadnika kontingenta.

9. FINANCIRANJE

Rashodi poslovanja za operaciju KFOR za 2012. godinu osigurani su u Financijskom planu Ministarstva obrane za 2012. godinu u aktivnosti A545037– Mirovne misije te su izvršeni u iznosu od 18.333.453,00 kn. Rashodi poslovanja za operaciju KFOR za 2013. godinu osigurani su u Financijskom planu Ministarstva obrane za 2013. godinu u aktivnosti A545066 – NATO operacije te su do ožujka 2013. godine izvršeni u iznosu od 3.397.000,00 kn što ukupno za izvještajno razdoblje iznosi 21.730.453,00 kn.

10. ZAKLJUČAK

Sudjelovanjem pripadnika Oružanih snaga u operaciji KFOR na Kosovu osigurava se doprinos Republike Hrvatske u izgradnji stabilnog i sigurnog okruženja na Kosovu i u regiji te profiliranje Republike Hrvatske kao odgovorne i proaktivne članice NATO-a koja preuzima svoj dio tereta u naporima za izgradnju mira i sigurnosti na području jugoistočne Europe.

Tijekom izvještajnog razdoblja pripadnici HRVCON-a u operaciji KFOR profesionalnim pristupom zadaćama te njihovim pravovremenim i pravilnim izvršavanjem potvrdili su visok ugled Oružanih snaga.

Kroz rad u multinacionalnom okruženju, pripadnici HRVCON-a dali su kvalitetan doprinos u provedbi mandata operacije KFOR, a istovremeno su stekli nova iskustva i znanja.

I ovom prilikom je potvrđeno kako je osposobljenost pripadnika Oružanih snaga na visokoj razini, jednaka osposobljenosti pripadnika oružanih snaga drugih zemalja u operaciji.

Osobito je velika pažnja posvećena sigurnosti i zaštiti snaga HRVCON-a te su poduzete sve mjere kao bi se podigla i zadržala na najvišoj mogućoj razini.

Profesionalnost pripadnika i visoka razina pristupa provedbi zadaća zadržana je tijekom cijelog razdoblja.

Povećana razina prijetnje koja je konstantno bila prisutna na sjeveru Kosova, nije negativno utjecala na pristup provedbi zadaća pripadnika HRVCON-a, kao niti na njihov moral.

Svojim radom, odnosom prema pripadnicima drugih zemalja, vojničkim držanjem i izgledom te kvalitetom izvršavanja zadaća u operaciji KFOR, pripadnici HRVCON-a dostojno su predstavljali Oružane snage i Republiku Hrvatsku.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine broj 150/2011) i točke II. Odluke o sudjelovanju Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj operaciji NATO-a na Kosovu (KFOR), (Narodne novine, br.138/2012), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____2013., donijela

ZAKLJUČAK

1. Utvrđuje se tekst Izvješća o sudjelovanju Oružanih snaga Republike Hrvatske u operaciji potpore miru KFOR na Kosovu od 1. siječnja 2012. do 23. ožujka 2013. koji je Vladi Republike Hrvatske dostavilo Ministarstvo obrane aktom Klase: 018-01/13-02/9, Urbroja: 512-01-13- 57, od 23. listopada 2013.
2. Izvješće iz točke 1. ovoga Zaključka podnijet će se Hrvatskom saboru na raspravu i usvajanje.

P R E D S J E D N I K

Zoran Milanović

KLASA:
URBROJ:

Zagreb,